

Cadrul financiar multianual post-2020 – un răspuns pentru viitorul UE

(Centrul Infoeuropa, București)

– SINTEZA EVENIMENTULUI –

La data de 3 aprilie 2017, Institutul European din România (IER), în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Finanțelor Publice, a organizat dezbateră cu tema **"Cadrul financiar multianual post-2020 – un răspuns pentru viitorul UE"**. Evenimentul este înscris în campania de dezbateri publice dedicate pregătirii Președinției României la Consiliul Uniunii Europene și a fost structurat în două secțiuni: **Cadrul Financiar Multianual post-2020 - Provocări și perspective în noul context european**, respectiv **Absorbția fondurilor europene și convergența reală**. Dezbateră a fost moderată de dna. **Gabriela Drăgan**, Director General al Institutului European din România.

Evenimentul, găzduit de Centrul Infoeuropa, a reunit reprezentanți ai Administrației Prezidențiale, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor Publice, Băncii Naționale a României, Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Comisiei Naționale de Prognoză, precum și membri ai Parlamentului, mediului universitar, think-tank-uri, institute de cercetare, organizații ale societății civile și jurnaliști.

Principalele idei dezbătute cu ocazia celor două paneluri au vizat atât aspectele ce țin de actualul Cadru Financiar Multianual (CFM), cât și de felul în care va arăta bugetul Uniunii Europene în perioada post-2020. Astfel, intervențiile din primul panel au fost structurate după cum urmează:

Dna. **Gabriela Drăgan**, Director General al Institutului European din România

- "Astăzi vom discuta despre Cadrul Financiar Multianual, temă care încadrează prioritățile politice ale Uniunii Europene, practic toate celelalte subiecte fiind subsumate acesteia, iar în partea a doua a evenimentului vom dezbate despre valoarea adăugată a fondurilor europene în România și gradul de absorbție a acestora";
- "Primele 2 priorități din CFM (Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună) acoperă 2/3 din finanțarea totală disponibilă";
- „Viitorul CFM va trebui să reflecte multiplele provocări care stau în fața Uniunii. Brexitul va duce inevitabil la reducerea veniturilor la bugetul UE și va obliga statele membre să identifice fie noi surse de finanțare, fie să ajungă la o nouă structurare a cheltuielilor, care să țină cont mai mult de noile provocări, precum migrația sau amenințările la adresa securității Uniunii”.

DI. **Leonard Orban**, Consilier prezidențial pentru Afaceri Europene, Administrația Prezidențială

- "Salut faptul că Institutul European continuă dezbateră pe Uniunea Europeană, în condițiile în care vedem în spațiul public persoane care pun sub semnul întrebării rezultatele pozitive generate de UE";
- "Mă aștept ca acele condiționalități care vor implica aceste politici (n.r. politica de coeziune și politica agricolă comună) să fie extrem de dure și extrem de complicate.

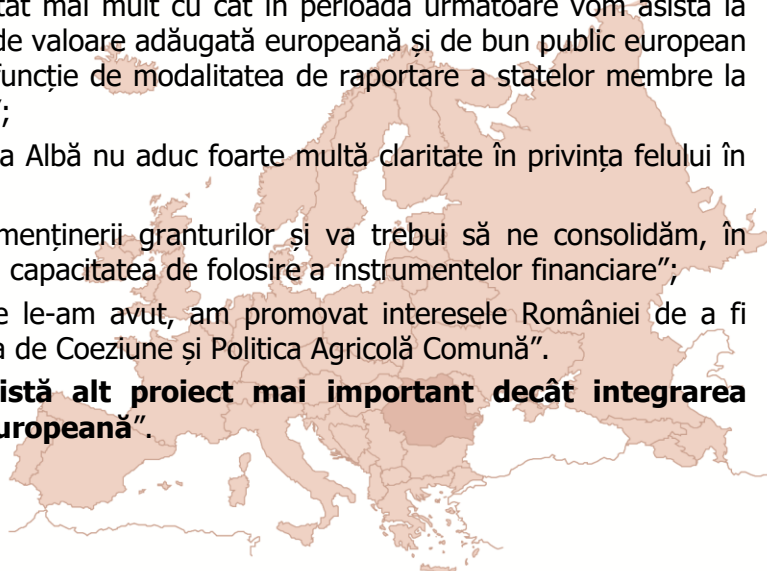

Din păcate, alternative pentru creșterea anvelopei totale a bugetului UE există, dar statele membre nu doresc să utilizeze aceste instrumente. De exemplu, aceste resurse proprii care ar putea constitui o alternativă pentru a avea bugete decente la nivelul UE. Din păcate, nu există voința politică, dorința să fie utilizate și atunci să ne așteptăm ca după bugetul 2014 — 2020, care pentru prima dată în istoria UE a fost mai mic decât bugetul anterior, să avem un buget post-2020 mai mic și cu condiționalități mai dure”;

- “Factorii care vor îngreuna negocierea sunt: **euroscepticismul** (se va marșa pe ideea reducerii contribuțiilor din partea țărilor net contribuatoare la bugetul UE), **Brexit-ul** (fără contribuția Regatului Unit, bugetul UE va scădea cu aproximativ 13%), **preocupările de acum nu mai seamănă cu cele din anii în care a fost negociat bugetul 2014-2020** (refugiații care vor fi integrați în statele membre vor implica cheltuieli suplimentare și sunt așteptate alocări semnificativ mai mari pentru sprijinirea zonelor de risc, care sunt de origine sau de tranzit pentru migranți, în special Africa), **există voci în UE care cer o reformare a Politicii de Coeziune și a Politicii Agricole Comune** (dar reformarea nu avantajează România, dacă ne uităm la acest concept de a lega politicile de coeziune de instrumente financiare din ce în ce mai sofisticate)”;
- “Mă aștept să fim capabili să prezentăm o listă de proiecte valoroase și foarte valoroase, care au schimbat fața României. Din păcate, în negocierea bugetului anterior, nu am avut așa ceva”;

Dna. **Ana Birchall**, Ministru delegat pentru Afaceri Europene, Ministerul Afacerilor Externe

- “Suntem la începutul pregătirii Președinției României a Consiliului UE și, în această calitate, vom încerca să jucăm rolul unui broker cât mai onest, să avem o abordare imparțială, pentru a oferi întregului edificiu comunitar plus valoare și consistență”;
- “Țara noastră trebuie să își susțină ferm pozițiile și pledoariile în ceea ce privește Cadrul Financiar Multianual, cu atât mai mult cu cât **tema va fi prioritară și pe agenda Președinției României a Consiliului UE**, în primul semestru al anului 2019”;
- “Pentru România și statele din grupul *Prietenii Coeziunii*, politica de coeziune și politica agricolă comună sunt instrumente financiare de succes care au asigurat și pot asigura în continuare dezvoltarea. Tocmai de aceea, în discuțiile viitoare, **România trebuie să susțină, inclusiv cu exemple concrete, valoarea adăugată europeană a politicii de coeziune**, cu atât mai mult cu cât în perioada următoare vom asista la dezbateri în care conceptele de valoare adăugată europeană și de bun public european vor fi interpretate diferit, în funcție de modalitatea de raportare a statelor membre la politicile și prioritățile Uniunii”;
- “Scenariile prezentate în Carta Albă nu aduc foarte multă claritate în privința felului în care va arăta bugetul”;
- “Vom promova necesitatea menținerii granturilor și va trebui să ne consolidăm, în același timp, la nivel național, capacitatea de folosire a instrumentelor financiare”;
- “În toate dezbaterile pe care le-am avut, am promovat interesele României de a fi menținute alocările pe Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună”.
- **“Pentru România, nu există alt proiect mai important decât integrarea profundată în Uniunea Europeană”.**

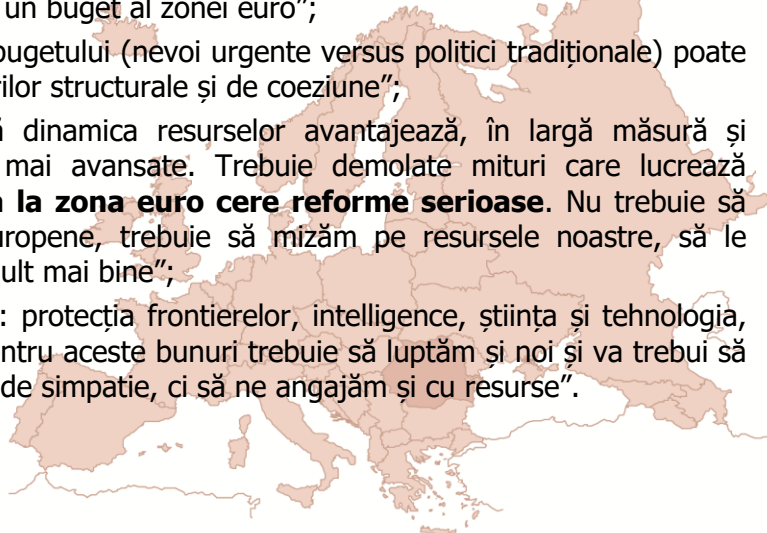

Dna. **Elena Georgescu**, Secretar de Stat, Ministerul Finanțelor Publice

- "Cadrul Financiar Multianual post-2020 are o legătură clară cu viitorul Uniunii Europene";
- "**Evaluarea la jumătatea perioadei de implementare a actualului CFM** a evidențiat că este nevoie de următoarele măsuri: suplimentarea alocărilor inițiale, îmbunătățirea flexibilității bugetului UE, extinderea scopului marjei globale pentru angajamente, ajustarea plafoanelor marjei globale de plăți, combinarea sumelor nefolosite și reorientarea către Instrumentul de Flexibilitate";
- "În ceea ce privește execuția bugetului pentru anul 2016, în analiza Comisiei Europene se evidențiază o sub-implementare a programelor ca urmare a (1) întârzierii în punerea în aplicare a programelor 2014-2020, (2) adoptării târzii a bazei legale pentru actualul CFM (procesul de desemnare a autorităților de management a durat mai mult decât era estimat)";
- "Principalele orientări ale Parlamentului European pentru bugetul anului 2018 (estimat la 155-160 miliarde de euro) sunt: creșterea economică, locurile de muncă, siguranța cetățenilor";
- "Pentru actualul CFM, României i-au fost alocate aproximativ 23 miliarde euro din fondurile Politicii de Coeziune, cu 10% mai mult față de perioada 2007-2013";
- "**În ceea ce privește viitorul CFM, România susține** politicile tradiționale ale UE, responsabilitatea bugetară prin reorientarea bugetului spre rezultate și performanță, menținerea duratei actuale de 7 ani, simplificarea sistemului de resurse proprii și este în defavoarea mecanismelor de corecție".

DI. **Daniel Dăianu**, Membru al Grupului la Nivel Înalt privind Resursele Proprii (HLGOR), Membru al Academiei Române, Membru în Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a României

- "2019, când România va deține Președinția Consiliului Uniunii Europene, va fi un an plin de provocări pentru noi: Uniunea la răscruce (viteză versus direcție), sfârșitul negocierilor privind Brexit-ul, diferențele de viziune";
- "Nevoile comune pe care le au statele membre țin de securitatea externă și coeziunea internă (combatere terorism, atacuri cibernetice, protecție frontiere, politica externă și de securitate, capacitate militară)";
- "Marea problemă economică este în zona euro (ZE) și nu în statele membre care nu au aderat încă la ZE";
- "Bugetul UE este foarte mic (1% din PIB), dar nici nu există apetit pentru creștere, iar pe de altă parte se profilează un buget al zonei euro";
- "Disputa veche pe structura bugetului (nevoi urgente versus politici tradiționale) poate conduce la micșorarea fondurilor structurale și de coeziune";
- "Sunt analize care arată că dinamica resurselor avantajează, în largă măsură și adesea, țările mai bogate, mai avansate. Trebuie demolate mituri care lucrează împotriva noastră. **Aderarea la zona euro cere reforme serioase.** Nu trebuie să mizăm numai pe fonduri europene, trebuie să mizăm pe resursele noastre, să le mobilizăm, să folosim banii mult mai bine";
- "**Bunuri publice europene:** protecția frontierelor, intelligence, știința și tehnologia, apărarea, politica externă. Pentru aceste bunuri trebuie să luptăm și noi și va trebui să venim nu numai cu declarații de simpatie, ci să ne angajăm și cu resurse".

În cel de-al doilea panel, principalele idei discutate au vizat absorbția și valoarea adăugată a fondurilor europene în România.

Dl. **Gabriel Friptu**, Director General adjunct, Direcția Generală Programare, SMIS, Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene

- "Trebuie să existe o marjă de filtrare a priorităților tematice, în cadrul CFM, deoarece nu este foarte flexibil actualul exercițiu";
- "50% din sumele din care le folosește un stat membru se referă la primele 4 obiective tematice (cercetare-inovare, agenda digitală, mediul de afaceri, reducerea emisiilor de CO₂)";
- "**Dificultățile întâmpinate în derularea programelor europene** au fost legate de: primul exercițiu CFM în care echipa română s-a ocupat și închiderea pe 2007-2013, respectiv deschiderea finanțării pe 2014-2020; s-a modificat cadrul legislativ în această perioadă (legea achizițiilor publice, legea ajutorului de stat, noua abordare a regulamentelor europene)";
- "Vor exista, începând cu luna mai a.c., evenimente care să marcheze impactul fondurilor structurale și de coeziune, în România";
- "La 31 martie 2017 era estimată o rată de absorbție, pe fondurile din perioada 2007-2013, de aproximativ 85%";
- "Sunt două tipuri de întârzieri care au survenit în derularea programelor aferente CFM 2014-2020: **statele membre trebuie să transmită la nivel informatic** date inclusiv despre beneficiari (la finalul lunii aprilie a.c. autoritățile de management vor transmite documentațiile către autoritatea de audit) și **condiționalitățile ex-ante** (Comisia vrea să aibă certitudinea că ceea ce se finanțează din fonduri europene este în strânsă legătură cu ce are nevoie statul membru)".

Dna. **Florentina Tudor**, Director General, Autoritatea de Management pentru Dezvoltare Rurală, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

- "La Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, avem în momentul de față o dezbatere asemănătoare celei de astăzi pe Politica Agricolă Comună";
- "**Programul Național de Dezvoltare Rurală are alocat 9,5 miliarde de euro în perioada 2014-2020**";
- "PNDR conține 16 măsuri din care au fost lansate 13, pe principiul depunerii și selecției de proiecte";
- "Pentru a putea evita multitudinea de proiecte care nu îndeplinesc criteriile de calitate, s-a decis includerea unor praguri de calitate în evaluarea candidaturilor";
- "Printre obiectivele setate pentru perioada 2014-2020, se numără: 3 393 exploatații agricole sprijinite pentru investiții în restructurare sau modernizare, 279 întreprinderi sprijinite pentru investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, 1,35 mil. ha suprafața angajată în măsuri de agromediu și climă, 9 130 ha suprafață împădurită, 24 474 locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (activități nonagricole)".

Dl. **Valentin Lazea**, Economist-șef, Banca Națională a României

- "**Impactul macroeconomic al atragerii fondurilor structurale vizează și creșterea PIB-ului potențial** (de la 3 la 4,5% în funcție de rata absorbției)";

- "Prima întrebare pe care ar trebui să și-o pună fiecare decident: ce fel de fonduri ar trebui atrase?";
- "Nu sunt foarte entuziasmat că avem 85% atragere din vechiul exercițiu și 0% pe actualul, chiar dacă s-au depus cereri de plată și așa mai departe. Asta e la latitudinea fiecăruia să judece dacă nu cumva prea mult ne-am concentrat pe vechiul exercițiu și prea puțin pe acest an";
- "De ce mulți beneficiari sunt descurajați din start în a accesa fonduri europene? Pentru că se tem de controale ex-post. Curtea de Conturi refuză să dea instrucțiuni ex-ante, să spună cum vede problema și să dea ghiduri și instrucțiuni despre anumite atrageri de fonduri, rezervându-și dreptul de a spune ex-post, când lucrurile sunt deja făcute";
- "În cel mai bun scenariu, în care vor câștiga forțele pro-europene în Franța, Germania și Italia, nu știu dacă partenerii noștri vor fi de acord cu păstrarea alocărilor pe Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună în perioada post-2020";
- "Apărarea construcției europene actuale presupune acceptarea altor cheltuieli și taxe, care pot fi aplicabile inclusiv României".

Dl. **Ion Ghizdeanu**, Președinte, Comisia Națională de Prognoză

- "**Efectul net al implementării fondurilor europene, în decursul perioadei 2008-2016 este pozitiv**, astfel că produsul intern brut real este, cumulat la finele acestui interval, cu 13,6% mai mare decât ar fi fost în absența acestor fonduri";
- "Creșterea cumulată a investițiilor, determinată de finanțarea europeană, a atins un nivel de 29,5% în 2016";
- "Beneficiile fondurilor europene sunt oglindite și de evoluția ratei șomajului, care este, la sfârșitul anului 2016, cu 3,7 puncte procentuale mai scăzută decât ar fi fost fără aceste fonduri";
- "Se înregistrează o creștere semnificativă (29,9%, cumulat 2008-2016) a nivelului remunerației medii pe salariat, comparativ cu situația, a neimplementării fondurilor europene";
- "Volumul exporturilor a ajuns, cumulat, cu până la cu 3,6% mai mare decât ar fi fost în absența fondurilor UE";
- "România se află printre performere în ceea ce privește reducerea decalajelor - în perioada de după aderarea la UE, România a recuperat 17,8 puncte procentuale";
- "Structura economiei românești s-a îmbunătățit în condițiile menținerii unei industrii puternice și orientate către export".

În sesiunea de *Întrebări și Răspunsuri*, de la finalul evenimentului au fost ridicate în discuție aspecte precum:

- În programarea 2007-2013, a avut loc o stimulare artificială în piața muncii (proiectele de calificare profesională, finanțate prin POSDRU);
- Față de CFM 2007-2013, în cel actual a apărut o nouă constrângere, aceea a atingerii anumitor indicatori;
- Programul operațional este sau nu o politică publică (în ce măsură fondurile alocate transpar în planurile naționale de reformă)?;
- Nu există o evaluare pe competențe în piața muncii.

*Sinteză realizată de
Eliza Vas, Biroul Studii și Analize*